

Előfizetési feltételek

helyben hához hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 6 frt — ar.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyedévre 1 frt 50 kr.

Hirdetések díja:

centiméterenként 3 kr. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

Bélyegdíj 30 krajczár.

Nyílt tér sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztőség

és
kiadóhivatal:

Nagyenyedi
Könyvnyomda és Papír-
árugyár részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,

hova ugy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentes küldendők

Kéziratok nem adatnak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Reménységek és kilátások.

Az osztrák kormányválság keserves-kinos vajdása közben vette kezdetét a magyar törvényhozás friss munkássága. Ausztria belső zavarainak erős visszahatása van Magyarországra, az osztrákok bajai és betegségei a mi egészségésre változott politikai életrendünket is megfontolja. Jóra fordulnak-e az osztrák állapotok, megalakul-e olyan esodakormány, mely a nemzetiségi ellentéteket valami varázslatos szerrel elsimítani és a Reichsrath normális működését helyreállítani képes: nagyjában e kérdésektől függ a magyar parlament életének alakulása a legközelebbi jövőben.

Örömmel halljuk, hogy van remény az osztrák válság kedvező elintézésére. Hogy van lehetőség olyan kormány alakítására Ausztriában, mely kibékítene a németeket a nélkül, hogy maga ellen uszítaná a cseheket, mely tehát biztos többséget szerez s hozzá nyugodt ellenzékkel, azután, ami Magyarországra fontos, kivívja a kiegyezési rendeletek jóváhagyását, a delegációk megválasztását és ebben a közös költségvetés sima letárgyalását, végül pedig a kvóta-kérdés békés és végleges elintézését. Örömmel halljuk és olvassuk mindama politikai híreket, amelyek ilyen reménységgel kecsgetnek. Mert az osztrák helyzet szörnyen nehéz.

De ha biztatnak bennünket, hát bizzunk, a meddig csak lehet. Magyar szempontból mindenestre kívánatos, hogy rendszerváltozás álljon be Ausztriában harmincz év szlavizáló politikája ellen. A kiegyezés és a dualizmus a magyarság és a németiség uralmán alapul s ha a német hatalom Ausztriában megdőlné, ezzel meginog a monarchia épületének egy erős oszlopa. Az osztrák föderatív törekvésekben pedig előre kiszámíthatatlan veszedelmek rejlenek Magyarországra nézve. Ezért érdemül számíthat Széll Kálmán miniszterelnöknek, hogy sikerült fordulatot előidéznie az osztrák politika irányzatában. Az uralkodó kegye ismét az osztrák-németek felé fordul s a Chlumetzky multkori akciója és mostani jelöltsége már a változott irány szélmutatója.

Reménykedünk tehát, hogy az új osztrák kormány sikerülni fog a német kisebbséget többséggé formálni és ha a nyelvrendeleteket meg is szünteti, a cseheket valami uton-módon kiengesztelni és kárpótolni, hogy ne háborogjanak s kormánytámogató többségből rezignált, alkotmányos ellenzékké változzanak. Reméljük, hogy a leendő osztrák kormány, amelynek most már hamarosan meg kell alakulnia, ilyenformán ismét a teljes alkotmányosság csöndes öblébe tereli a recsegő osztrák bárkát, mely csupa össze nem illő részekből van egybe róva s megoldja baj nélkül mindazokat a föladatokat, amelyek közös érdekből Magyarországot is kötelezik.

Ha ilyen kormány Ausztriában meg nem alakul s a viszonyok Ausztriában nem rendeződnek: akkor Magyarországnak magának kell valami módon gondoskodnia a pragmatika szanckció értelmében vállalt köteletségének teljesítéséről. A helyzet tehát igen kényes, igen bonyolult és igen nehéz.

Új nemzeti politika.

Beksiés Gusztáv könyve.

(Vége.)

Végre tömör egészsze sürti fejtegetéseit és ragyogó színekben megfesti az új Magyarország képét. A lendületes befejezésből adjuk a következő részt:

Egész nemzeti politikánk hibás irányt követett. A beolvastás agyréme lebegett politikusaink és államférfiaink szeme előtt. Maga a nemzet osztotta e sajnálatos tévedést. Osztotta a történelem minden tanulsága ellenére. Hisz, mint e sorok írója annyiszor kifejtette s czáfolhatlan adatokkal bebizonyította, fajunk mérhetetlenül kisebb arányban fejlődött beolvastás, mint faji expanzivitás által. A török meghódoltság megszűnése óta fajunk előrehaladása lépésről-lépésre kimutatható. A jelen századra nézve pedig a legpozitívabb adatok bizonyítják, hogy a magyarság csak igen csekély mérvben növekedett kívülről, ellenben belső erejének kifejtése által a negyvenes évek óta megkésztetődött. Megkésztetődött annak dacára, hogy egyes vidékeken óriási veszteséget szenvedett, a Felvidéken a tótságban a románok javára. Legszajnálatosabb bizonyítékot az képez, hogy alkotmányosságuk egész korszaka alatt, amidőn tehát minden hatalom a kezünkben volt, csakis a városokban tudtunk asszimiláló eredményt fölmutatni. Itt is inkább a magyar faj benyomulása, mint a valóságos asszimiláció által. Csakis a németiség jelentékeny része lett magyarrá, a tótságból elenyésző csekély rész. A románokban egyetlen egy százalékkal szaporodott harmincz év alatt a magyarai tudók száma.

Három évtized tévedése annál sajnálatosabb, mert az asszimiláció lidérezet kergette, a marasmus mocsarába estünk a magyar faj kifejlesztését illetőleg. A képtelen beolvastási teóriák miatt elhanyagoltuk a magyar fajt. A magyar vidékek ezer és ezer iskolát nélkülöztek. Még a közlekedési politika is inkább a nemzetiségeknek kedvezett, míg például Erdély legkompaktabb magyarsága, a székelység, a lehető legelhanyagoltabb állapotban maradt egészen a legujabb korig.

Nemzeti politikánk súlyos hibái azonban szerencsére nem tehetők tönkre az a magyar fajban levő erőket. Nem tehetők tönkre az a nagy birtoklekötés, mely új és új hitbizományok által történt alkotmányos korszakunkban. E gátakon még keresztül tört fajunk ösereje, terjeszkedett, hódított, részben asszimilált is. De hogy Magyarországnak ma sokkal nemzetibb jellege van, mint volt alkotmányos korszakunk elején, ez tulajdon részben a magyar faj elterjedésének s nem a beolvastásnak köszönhető. A mennyi beolvastás történt javunkra, megközelítőleg ugyanannyi történt hátrányunkra.

A kulturpolitikában a nagy fordulat bekövetkezett. Wlassics Gyula magáévá tette az eszmét, hogy a magyarság erőit ki kell fejleszteni. De a magyar faj numerikus megszorítása lehet csak a nemzeti politika főcélja és eszköze.

A független és erős nemzetek szükségkép számbeli is nagyok. A kis fajokat eltiporhatják a világ-események.

Akar a magyar faj kibontakozni a lét és nem-lét örvényző küzdelméből? Akar a halhatatlan népek sorába lépni? Akkor számbelileg hatalmasan ki kell fejlődnie.

És ez a mód rendelkezésére áll. Ismételtelen a legnagyobb részletességgel kimutattuk már a magyar faj szaporodási képességét. Kétszer szaporább a rá nézve legveszedelmesebbé lehető románságnál. Ma már meghaladja a nyolcz milliót, pedig a negyvenes években alig volt több négy milliónál. Ekkép mig 1848-ban kétszer volt nagyobb az összes hazai románságnál, ma több mint háromszorosan mulja ezt fölül.

Ime a legfényesebb jövőndő kulcsa. Fenn kell tartani a magyarság természetes szaporodó-képességét és ekkép önmagától oldódik meg a nemzetiségi kérdés. A jelen szaporodási és terjeszkedési viszonyok mellett meglepő eredményeket fogunk elérni. A szoros értelemben vett Magyarország lakossága 1890-ben 15 millió volt. Ebből magyar hét millió nyolczszázezer román kétmillió ötszázzezer, tót egymillió nyolczszázezer.

Ötven év mulva, vagyis 1940-ben, a mai szaporodási arányok megtartása mellett összes lakosságunk, Horvátország nélkül, huszonnégy millió hatszázzezer lesz. Ebből magyar tizenhét millió, román négy millió háromszázzezer, tót két millió ötszázzezer leend. Vagyis a magyarság az összes lakosság hetvenkét százalékat fogja képezni s ekkép Magyarországon nem lesz többé nemzetiségi kérdés.

De ez a fényes, ragyogó eszménykép csak akkor valósul meg, ha a magyar faj terjeszkedése előtt ledöntjük a gátakat. Ha tehát a dunántúli, de főleg az alföldi magyar medencéből eltávolítjuk a kötött birtok sorompóit. A községi és hitbizományi kötött birtokot egyaránt.

A községi latifundiumok megszüntetése, illetőleg parcellázása könnyű feladat. De a hitbizományok feltolása a síkföldről az erdőgazdaságra, vagyis a régiót megnevezve: az Alföldről Felső-Magyarországra és Erdélyre, sokkal nehezebb. Am ez nem azt teszi, hogy lehetetlen. Sőt ha nemzetünket konszolidálni akarjuk, ha ezeréves létküzdelmünknek véget akarunk vetni, ennek feltétlenül be kell következnie.

Ez megtörténhetik minden osztályharc nélkül, a hazafias lelkesedés hatása alatt. A modern mechanika óriási épületeket is képes eltolni. A régi, kipróbált hazaszeretet Magyarországon eltolhatja a hitbizományokat a Felföldre, Erdélybe. Aristokráziánk e művelet által nemcsak nem veszít, hanem nyer. Az Alföldön és a Dunán túl parcelláz, a Felföldön és Erdélyben hitbizományokat létesít. Tehát ott, ahol ezt a gazdasági és nemzeti értekek szükségessé teszik. Sőt a hitbizományok nagy része, azon rész, mely most is erdőgazdaságon nyugszik, nem mozdul ki helyéről. Természetes, hogy egyszersmind e családi és történeti emlékek kegyeletes kiméletben részesülnek. Azt pedig ismételni fölösleges, hogy a nagy etolási művelet nem erőszak utján megy végbe, hanem önként s mint mondva volt: a hazaszeretet nyomása alatt.

És az eltolásra van elég tér. Elég erdő áll rendelkezésre, hogy a bányagazdaság és a természetes értéknövekedés alapján számítva, az összes hitbizományok értéke ki volna cserélhető. De tulajdonkép félmilliárd értékű földbirtok kicseréléséről van szó, mert körülbelül csak ennyi értékű hitbizományoknak kell átköltöznie. És maguk a kincstári erdők, minimális becslés alapján, 126 milliót érnek. Hát a községi és közbirtokossági erdők? Ekkép tehát csak félmilliárd vagyoncsera az, amiről szó van. Ettől függ a magyar nemzet jövője.

Félmilliárd elenyésző csekélység egy nemzet fényes jövőndőjével szemben. Franciaország 5 milliárdal váltotta meg egy szerencsétlen háboru következményeit. A magyar nemzet jövője megér félmilliárdot. És hozzá ezt az összeget nem kell felvenni, sem elkölteni. Az érték-kicserélés magától megy s a cserélők mind meggazdagodnak. De leggazdagabbá, mert örökre szilárdá, lesz nemzetünk.

Felhívás.

1849-es houvédbajtársak!

Október 6-a közelg. Közelg 50-ik évfordulója dicső vezéreink martirhalálának.

Kötelességünk megjelenni Aradon az ott tartandó gyász-istentiszteleten.

Akinek lelkében a 49-es szabadságharc emléke még él, kiben a 49-es szellem végső szikrája még ki nem aludt, az eljön, annak el kell jönnie.

Jöjjön el tehát, ki csak teheti és segítse utra azt, aki nem nem teheti.

Zarándokoljunk el még egyszer és utoljára azon helyre, hol nyugosznak drága poraik.

Érintkezzünk még egyszer dicsőült szellemökkel s rójuk le emléküknak a kegyelet adóját.

Azután pedig nyugodt lélekkel távozva mondjuk el a koszoros költővel:

„Csend s viharban, szent hazánk!
Megfízettük mind, mivel csak tartozánk.”

Brassó, 1899. szept. 24.

Dr. Otróban Nándor,
49-es harcász.

Felhívás olvasóinkhoz

a „Petőfi-Ház” létesítése érdekében.

A nemzeti kegyelet, mely Petőfi Sándor dicsőteljes halála 50-ik évfordulóján az országos ünnepésekben oly fényesen nyilatkozott meg, most törekszik megmutatni mély és szilárd jellemét az által, hogy legnagyobb magyar költőnek nevének, ereklyéinek, művei dicsőségének, eszméi világgá terjesztésének egy diszes csarnokot kíván emelni, díszül a főváros és az egész országnak: a „Petőfi-Ház”-at.

Tudvalévő már igen tisztelt olvasóink előtt is, hogy a kormányzat, ép úgy mint a főváros, egyként sietett magáévá tenni a „Petőfi-Ház” eszméjét, mert a nemzeti élet e kiváló zászlóvivői azonnal átlátták, hogy ennek megvalósítása nem pusztán kegyeleti tény, hanem amily fennkölt, szintoly gyakorlati becsű kulturpolitikai követelmény is, a nemzeti közművelődés erőteljes fejlesztésére.

Pantheont emelni egy világhódító magyar költői alak és irodalmi eszméi propagálására: ez a leggyőzelemből hódító politika, mely csakis elismerést és barátokat szerez nekünk az egész művelt Nyugaton, de gáncsolat vagy ellenségeskedést nem szülhet sehol.

Ehhez a kulturpolitikához — a magyar kormány és Budapest székesfőváros után — hozzá csatlakozni a magyar nemzeti társadalomnak is elengedhetetlen erkölcsi kötelessége.

Hisz Petőfi az ő fényes költői szellemének örökbecsű kincseivel a magyar nemzet összességét ajándékozta meg. Illő, hogy e nemzeti közkinccsek és az ő kegyeletes emlékezte a magyar nemzet együttes áldozatkészségéből létesülő „Petőfi-Ház”-ban leljenek örök otthon!

Egy magyar szívű, bár még német ajku község hazafias vezérembere a „Petőfi-Ház” alapjához pénzadományával ekként járul: „A Petőfi-Ház létesítésével a magyar nemzet önmagát becsüli meg!”

Bár jól tudjuk mi, hogy a magyar társadalom hazafias áldozatkészsége sok oldalról van igénybe véve, de számíthatunk ezuttal is tisztelt olvasóinknak a nemes ügyek iránt mindig megnyilatkozó áldozatkészségére. Nem kívánjuk mi, hogy ki-ki erején felül áldozzon, de kérjük hogy mindenki erejéhez mérten hozza meg ez alkalommal, ha mindjárt fillérekben is, igaz hazafiai áldozatát, hogy majd a „Petőfi-Ház” alapkövetésénél elmondhassuk: „Építette az egész magyar nemzet!”

Mai nappal tehát rendszeresen bevezetjük a gyűjtéseket a „Petőfi-Ház” javára olyképp, hogy a befolyt hazafias pénzadományokat lapunkban nyilvánosan és névreszólóan nyugtázzuk és azokat minden hó végével a kezeléssel végleg megbízott „Pesti hazai első takarékpénztár”-hoz szolgáltatjuk be.

Ismételjük Jókai Mór és Bartók Lajosnak ez ügyben nem régen a magyar nemzethez intézett lelkes szövegeit e jellemző szavait: „Nem egy-egy nagy erszény erei, hanem ezrek fillérei segítsék felépíteni a Petőfi-Házat!”

Hazafias tisztelettel

a Közérdek szerkesztősége.

Vegyes hírek.

— **Előfizetési felhívás.** A mai napon kezdődő évnegyedre tisztelettel kérjük olvasóinkat, miszerint előfizetéseiket megújítani sziveskedjenek. Mindazon előfizetőink részére, kiknek előfizetése mai nappal lejárt, úgy hátralekos előfizetőink számára mai számunkhoz utalványlapot csatoltunk és ismételtlen kérjük, miszerint előfizetéseiket megújítani és illetőleg a hátralekókat mielőbb befizetni sziveskedjenek és így lehetővé tegyék nekünk, hogy minden érdektől ment munkásságunkat folytathassuk.

— **Házasság.** Sepsikőröspataki Imreh József, a balászfalvi járás derék szolgabírája, október hó 8-án vezető oltár és illetőleg anyakönyvvezető elé Szentpéteri Jankát, dr. Szentpéteri Kristóf és neje Scholtes Mariét kedves és szép leányát, Gyergyó-Szent-Miklós-on. Gratulálunk.

— **Október 6.** E gyásznapot városunk közönsége is kellő kegyelettel ünnepli meg. Az egyházakban gyász-isteniszteletek, a Bethlen főtanodában gyászünnepegy fog tartatni, melyen részt vehet a város közönsége is. A részletes programot lapunk közelebbi számában fogjuk közölni.

— **Kovács Gyula polgármester jubileuma.** Folyó évi december hó 30-án 25 éve lesz annak, hogy N.-Enyed város képviselőtestülete erdősévé választotta Kovács Gyulát. Pár év múlva főjegyző, Sándor Elek polgármester halála után pedig polgármester lett. Alig tette le az esküt, tevékenysége, buzgóssága szakértelme észrevehető volt a város közügyeiben, hű munkása és jobb keze lett az öreg Sándor Eleknek minden téren. Előbb a romokat takarították el, azután gondos figyelemmel a városi anyagi erejét fokozták.

Néhai Kovács Sándor mérnökkel, később városi tanácsossal létesítette a sétateret. Majd a városház, leányiskola épült fel. Okos körültekintéssel egyik darab földet és jóságát a másik után szerezte a város. Új házakat épített, utcákat rendezett, járdákat rakatott stb. stb. Rovatalt azonban még most sem fizetünk. E közben szépen eltelt az idő, s a városi képviselőlet úgy találta, hogy ez a 25 esztendő városunk fejlődésének egy szép árája volt, melynek dicsőségéből polgármesterünket illeti az országrész. Szeptember 28-án értekezletre hívta össze Sándor Jenő első tanácsos a képviselőlet, mely Török Bertalan javaslatára és Csató János kir. tanácsos, alispán pártoló felszólalására kimondotta, hogy f. évi december 30-án rendkívüli, jubilaris közgyűlést tart s ez alkalomra Kovács Gyula polgármester arczképét a közgyűlési terem részére lefesteti, melynek költségeit a képviselőlet tagjai közadakozás útján fogják fedezni, szívesen fogadva azok hozzájárulását is, kik Kovács Gyula polgármesteri eredményes, működését méltó elismeréssel tekintve, személye iránt barátsággal viseltetnek. Az adományok Sándor Jenő v. tanácsoshoz fizetendők be. Az értekezlet egy bizottságot választott Sándor Jenő tan. elnöklete alatt határozatai végrehajtására, mely bizottság a gyűlés után felkereste házában Kovács polgármestert, s nevükben Török Bertalan orsz. gyűl. képviselő hozta tudomására az értekezlet határozatát, mit a polgármester mélyen meghatva, köszönettel fogadott.

— **Kegyeletes megemlékezés.** A sepsi-szentgyörgyi ev. ref. kollegium 72 növendéke 6 tanár kíséretében kereste fel városunkat s annak nevezetességét szept. 29. megtekintvén, szept. 30. reggeli 7 órakor, mielőtt búcsút vettek volna, megkoszorúzták a sétatéri diák-emléket. A kegyeletes ünnepség az ifjúságot szépen jellemző lelkesedés között folyt le. Részt vett benne a Bethlen-kollegium egész növendéksége is. A székely ifjak élénkelvén a Honföldet, egy közülük az emlék lépcsőzetére lépett s messzire hallható érczes hangon mondotta el kegyeletes szavait, melyekben szép volt a megemlékezés, szép volt az ősök önfeláldozásának s hazaszeretetének követésére való buzdítás, de legszebb volt mégis az a testvéries együttérzés, melylyel egyik ifjuság a másik hagyományának kegyeletes emlékeztetést szentelt. A kegyeletes megemlékezés után letette az oszlopra a székely ifjak koszorúját. Demeter Béla, gimnáziumunk VII. osztályának növendéke, félt a beszédre az ifjuság nevében. Lelkes hangon üdvözölte a vendég ifjuságot, köszönetet mondott az enyedi hagyományok megőrzéséért, s magasra emelkedett szónoki lendülettel hozta a két ifjuság emlékeztetésére a kurucz-labancz harczok testvérirtó gyászos korszakát, Enyed város és kollegiuma szomorú sorsát s a múlt idők példáiból meríthető hazafias oklást és kötelességérzetet. A megható ünnepséget a Himnusz hangjai zárták be.

— **Hol tartsák a státusgyűlést?** E cím alatt a kolozsvári „Ellenzék” szept. 26. számában szíves volt foglalkozni azon, lapunkban is kifejezett ohajtással, vajha az erd. róm. kath. státusgyűlést ne csak Kolozsvárra hívva össze püspök ő méltósága, hanem — mint b. e. Fogarassy Mihály püspök idejében — némely esztendőben Gyulafehérvárt is tartatná meg. Erre azt jegyzi meg t. lapunkunk, hogy nem vitatkozik a felett, hogy Kolozsvár és Gyulafehérvár közül melyiknek van „több joga” ahhoz, hogy a státusgyűlés az ő falai között tartassék meg. Hogy nem vitatkozik, igen jól teszi, mert mi úgy véljük, hogy ezt nem „a több jog” szempontjából kell vitatni. Mi azt állítjuk, hogy ha régen, a vasúti összeköttetés nem éppen kedvező korában, lehetett felváltva Kolozsvárt és Gyulafehérvárt tartani a gyűléseket, annál inkább lehet most és pedig nemcsak e két helyen, hanem pl. M.-Vásárhelyt, vagy akár Brassóban is gyűlésezni minden jogserelem s minden jogkeresés nélkül. Ha a reformátusok s az unitáriusok kisebb helyeken is tudnak gyűlésezni, nem fog abból sem semmi hátrány származni, ha a katolikusok is lemondanak egy-két napra a kolozsvári hotelek híres drága kényelméről. Hogy miért lenne Kolozsvár a róm. kath. egyházmege „központja”, azt az „Ellenzék” majd bővebben lesz szíves bebizonyítani. Most a központ elvitáztatlanul Gyulafehérvár s ha csak a vasúti összeköttetés a baj, azon is lehet segíteni, eltekinve attól, hogy sokkal kényelmesebben lehet most Kolozsvárról egy nap alatt Gyulafehérvárt megjárni, mint megfordítva. Ami pedig a püspökség áthelyezését Kolozsvárra illeti, e felől csakugyan felesleges diskurálni; miért nem megy az esztergomi, vagy a kalocsai, a váci káptalan Budapestre? pedig Esztergom, Kalocsa, Vác és Budapest közt csak nagyobb a különbség, mint Gyulafehérvár és Kolozsvár közt! Arról sem tudunk semmit, hogy a státus tagjainak „egyetemesség” ohajtására történék a gyűléseknek Kolozsvárra való összehívása, ily „egyetemesség” ohaj nyilvánulása valóban nem történt meg. Az sem oly nagy baj, hogy az igazgatótanács levéltára Kolozsvárt van; hiszen a gyűlés tagjai

különböben is a nyomtatásban kiosztott jelentések és számadások alapján tárgyalnak, az ezekhez tartozó iratok pedig bizony nem képeznek oly nagy tömeget, hogy — amennyiben mégis szükség lehetne ezekre — egy ládában el ne szállíthatnák; a múlt évek nyomtatott jegyzőkönyvei és számadásai pedig megvannak a püspöki kancellárián is. Szóval: nem Kolozsvár ellen gyűlést tartatunk mi fel, hanem Gyulafehérvár és más ily gyűlések tartására alkalmas és méltó városok mellett is, mert — egyéb okok mellett — úgy véljük, hogy nagyon rendjén volna, ha a státus tagjai időről időre különböző helyeken is láthatnák azon intézményeket, melyeket a státus vagyonaiból fenntartanak, s ez már csakugyan elsőbb rendű dolog, mint a kolozsvári hotelek és szűk gyűléstermek dicsérete s a „több jogra” való appellálás. Igenis: Kolozsvárt is kell tartani időről időre gyűléseket, de nem rendesen s nem kizárólag csak ott. Nem szeretjük az ok nélkül való centralisatiót.

— **Tűzoltó egyletünk vésztűz** cizmen megemlékeztünk előző számunkban azon konfliktusról, mely a városi tanács egyik alantás közegének illetéktelen beavatkozása folytán a városi tanács és tűzoltó parancsnokság között felmerült örömmel regisztráljuk, hogy a válság elmúlt, mert a városi tanács elismerően a parancsnokság jogát és igazát, az illető tisztviselőt bocsánat kérésre utasította, minek ez a parancsnokság teljes megalégedésére írásban eleget is tett.

— **Fuvarosaink figyelmébe.** Jelentős határozatot hozott a városi tanács szerdai tanácsülésében. Kimondotta ugyanis, és erről értesítette is a tűzoltó egylet parancsnokságát, hogy azon fuvaros részére, ki tűzvesz esetén elsőnek jelenik meg vízzel, a parancsnokság javaslatára esetről esetre bizonyos jutalomösszeget fog utalványozni. Az összeg mekkoraságát a vész nagysága és a gyors megjelenés időpontja fogja meghatározni. E méltányos és elismerés méltó határozat előnyös a tűzoltó egylet érdekére s buzdításul szolgálhat igavonókkal rendelkező gazdáinknak.

— **A közönség köréből.** Felkérjük a polgári leányiskola igazgatóságát, tegyen valamelyes intézkedést, hogy az iskola ujonnan — és úgy látszik nem kellő gondtal — festett padjai, székei ne tegyék tönkre a növendékek ruháit, mire már nem egy példa van. Úgy hisszük, a hosszú nyári szünetidőn elég idő és alkalom lett volna a festésre, hogy a szorgidőre a festés kellőleg kiszáradva legyen. — Több leánygyermekes szülő.

— **„Nagyenyedi és tövisi általános ipari hitelszövetkezet”** cím alatt az 1898. 23. f.-cz. alapján egy szövetkezet van alakulban, mely a nagyenyedi és tövisi iparosokra terjedne ki s melynek csakis iparosok lehetnek tagjai 60 koronás üzletrészzel, melyet hetenként egykoronás részletekben fizetnének le. Eddig is már szép számmal iratkoztak be, különösen Gergelyi István szabómester buzgólkodása folytán, az alakuló szövetkezetbe, mely f. október hó 8-án, vasárnap, délután 2 órakor a városház nagyteremben fogja megtartani alakuló gyűlést. E gyűlésen, mint a szervező bizottság jelzi, az országos központi hitelszövetkezet s a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara is képviselve lesz. Szívesen üdvözöljük iparosaink ez életrevaló mozgalmát s csak azt ohajtjuk, hogy a kezdet nehézségein s a kétségtelenül sok munkával járó rendezkedésen szerencsésen essenek túl.

— **Színészeink** általán gyaló szereplésük után rátáznak távoznak városunkról. Ez idő szerint még 3—4 itt van a gyengébbjéből és az iparos ifjak műkedvelőinek közreműködésével egyré-másra rendezik az előadásokat. Így pénteken „A cigány”-t adták elő, melynek czimszerepében Szathmáry József műkedvelő kitűnő alakítása ismert közönségünk előtt. Talán már be kellene fejezni a campagnet s jövőre jó lesz, ha az ilyen összeverődött színtársulatok mellől a városunkban a kísérletezést, mely reájuk néve vajmi kevés anyagi haszonnal és a közönségre kevés élvezetet nyújtó teherrel jár!

— **Táncpróba.** Városunkban öt hetig tánciskolát tartott Ziegler József, az operaház egyik balletmestere és első rangu budapesti táncitanító. A tanfolyam befejeztével f. hó 27-én próbát tartott, melyen nagy közönség jelent meg, érdekelt szülők és érdeklődők. A próba nagyon szépen sikerült. Öröm volt látni a kis gyermekeket, akik kecses tartásukkal és precíz mozgulataikkal minden szóval jobban bizonyították tanítójuk ügyességét. Megszokott táncainkon: polkán, valceren, négyesen, csárdáson stb. kívül több kedves apróságot mutattak be, mint a Trotzköpfchen-t, pas des patineurs-t, bostont; a nagyobbak jártak menuettet és lanciert is. A közönség meleg elismerését fejezte ki a tánciskola szervezőjének és tanítójának; és mindenki ohajtotta, hogy Ziegler más alkalommal is felkeresse városunkat.

— **Ziegler József** táncitanító, ki szept. 27-én este tartotta meg öt heti iskolájának szép bemutatóját s másnap rendes iskolájának megnyitása végett Buda-

pestre távozott, miután mindazon családoknál, akik nagybecsű bizalmukkal kitüntetni szívesek voltak, tiszteletét tennie lehetetlen volt, ez uton hozzá tudomására Nagy-Enyed város érdekeit közönségének mely tiszteletét, meleg üdvözlését és halás köszönetét. Magát becses jóindulatukba és jó emlékezetükbe ajánlja.

Figyelmeztetés! 4333—1899. köz. A szüret közeledtével tájékoztásul figyelmeztetik a közönség, hogy a bortörvény értelmében a víz használata csak a törkölybor készítésénél és ott is csak a végrehajtási rendeletben körülírt megszorítással van megengedve, ellenben a mustba vagy borba vizet keverni, bármily csekély mennyiségben is, feltétlenül tilos még akkor is, ha maga a vevő kívánna, továbbá tilos a természetes bornak törkölyborral vagy gyümölcsborral való összekeverése. Aki a tiltott módon készített vagy kezelt bort forgalomba hozza vagy eladja, 300 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, aki pedig a bort megvizezi vagy más tiltott anyagokkal kezeli vagy a természetes bort törkölyborral összeházasítja, 300 forint pénzbüntetéssel és 2 hónapig terjedő elzárással büntetjük és a mesterséges bor elkoboztatjuk. A városi tanácstól. Nagy-Enyeden, 1899. szeptember 20-án. Kovács Gyula, polgármester.

Pályázati hirdetmény a cs. és kir. közös hadsereg gyalogsági és lovassági bõripari szükségletének szállítására. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara a m. kir. kereskedelmi miniszter ur 62087 sz. leirata következtében értesíti az érdekelt iparosokat, hogy a cs. és kir. közös hadsereg lábbeli- és más bõripari cikkek szükségletéből 18.421 pár bakancs 3488 pár könnyű cipő és 3512 pár csizma, valamint különféle szíjgyártó-cikkek a hazai kisiparosok útján fog beszereztetni. A szállítandó cikkek méretnagysága és ára a kamarai irodában megtudakolható. Pályázhatnak magánosok és alkalmi szövetkezetek, az utóbbiak előnyben részesülnek. A szövetkezetek részéről melléklendő a szövetkezet tagjainak névjegyzéke és a hatóságok igazolása arról, hogy valamennyi pályázó kisiparos iparengedéllyel bíró önálló iparos. A cikkek beszállítása a később jelzendő árvételei állomásokon, 1900. évi május 1-ső és július 31-ike közti időszakra fog esni. Az 1 koronás bélyeggel felszerelt ajánlatok legkésőbb f. évi október hó 31-ig alólirt kamarához nyújtandók be, a később érkező ajánlatok feltétlenül visszautasítottak. A szállítás odaitétele felett a m. kir. kereskedelmi miniszter ur fog határozni. A részletes feltételek és árszabályzat alólirt kamara irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthető, hol részletesebb felvilágosítást is szerezhetni. Kolozsvárt, 1899. szeptember hó 23. Veisz József, alelnök. Gáman Zsigmond, titkár.

Amit a király sem tud. Oszkár svéd királyal esett meg ez a kedves kis epizód. A király nyáron át szívesen tartózkodott Marstrand fürdőhelyen, nyugoti Svégországban és érdeklődött a község mindenféle apró-cseprő dolga iránt. Egy nap az iskolát látogatta meg s a tanító mindjárt a történelemből kezdte examinálni az ifjakat. A király odavetett feléjük egy kérdést: „Nos megtudjátok-e mondani, hogy a svéd királyok közül kik voltak a legnagyobbak?” — Kórusban válaszolta az egész osztály, hogy Wasa Gusztáv, Gusztáv Adolf és XII. Károly. — „Nagyon jól van” — válaszolt a király és hozzáfordulva egy kis lányhoz, akinek a tanító valamit épen a fülébe sugott, így folytatta: „De hát mondd meg, kit tartasz még ezekkel egyformán kitűnő királynak?” — II. Oszkár — hangzott a felelet. — „Ugy?! És miféle nagy dolgokat vitt végbe ez a derék király?” — kérdezte tovább mosolyogva. A kis leány egy darabig habozott, végre szégyenkezve vallotta be, hogy nem tudja. A király nevetve lépett melléje, meg-simogatta arcocskáját és biztatta: „Ne busulj, leánykám, én sem tudom!”

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

689—1899. szám.

Árverési hirdetmény.

Alólirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbírósg V. 362. 1899. számú végzése által Bajer és Handel végrehajtató javára nagyenyedi lakos Simalya Mihály és fia ellen 117 frt 92 kr tőke, ennek 1899. év január hó 29. napjától számítandó 6% kamatai és egyéb törvényes járulékaik követelés erejéig elhendelt kielégítési

végrehajtás alkalmával bíróság foglalt és 493 frtra becsült bolti árucikkekkel álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1899. V. 362/2. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Nagy-Enyeden alperes üzlethelyiségében leendő eszközésére 1899-ik évi október hó 11-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatul fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nagy-Enyeden, 1899. évi szeptember hó 21. napján.

Gajzágó Simon,
kir. bírósági végrehajtó

1938 1—1

1939 1—1

Hirdetmény.

Gróf Haller Jenő ő méltósága **küküllővári uradalma** részéről 1900. január 1 étől hasznosbérbe adatnak:

1. Küküllővárt az évente tartatni szokott **öt országos vásár jövedelmei.**

2. Küküllővárt a Küküllő folyón lévő **vámos hid vámszedési jogosultsága.**

3. A küküllővári **vendégfogadó** italméresi joggal, oly feltétellel, hogy ott egyéb italokat nem érintve, az uradalom saját borát a bérlővel árultathassa méltányos áruvási százalék mellett.

4. A szomszédos Boldogfalva községben levő **korosmaépület.**

Mindezen tárgyak évi hasznosbér-összegének kikiáltási ára 2000 forint, azaz kétezer forint o. é. Ajánlatok szóval vagy írásban **november hó 1-éig** alólírtotnál megtehetőek és ugyanott a részletesebb feltételek is megtehetőek.

Küküllővárt, 1899. szept. 25.

HADWIGER ALBERT

1932 1—2

urad. intéző.

Legnagyobb nyeremény

legszerencsésebb esetben

1.000,000 KORONA.

Az összes 50,000 nyeremény JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona

A nyeremények részletes bocsátása a következő:

Készpénzben fizetendő	Korona
1 jutalom	600000
1 nyer. k	400000
1 „ „	200000
2 „ „	100000
1 „ „	90000
1 „ „	80000
1 „ „	70000
2 „ „	60000
1 „ „	40000
5 „ „	30000
1 „ „	25000
2 „ „	20000
3 „ „	15000
31 „ „	10000
67 „ „	5000
3 „ „	3000
432 „ „	2000
763 „ „	1000
1238 „ „	500
90 „ „	300
31700 „ „	200
3900 „ „	170
4900 „ „	130
50 „ „	100
3900 „ „	80
29000 „ „	40
1000 nyer. és jut. összegben	13.160,000

Az ötödik nagy magy. kir. osztályosjáték nem sokára ismét kezdődik és

100,000 sorsjegyre **ujból** **50,000 nyeremény**

jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyerési esélyek tehát, mint már általánosan ismeretes, óriásiak.

Összesen tizenhárom millió 160.000 koronát sor-solnak ki biztosan. A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Szíves minél előbbi megrendeléseknél **eredeti sorsjegyeket** a tervszerű **eredeti árban** és pedig:

egy egész I. oszt. eredeti sorsjegyet **6.— frt**
 „ fél „ „ „ „ **3.— „**
 „ negyed „ „ „ „ **1.50 „**
 „ nyolczad „ „ „ „ **— 75 „**

küldünk szét **utánvétellel**, vagy a **pénz előleges beküldése** ellenében.

A huzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos huzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul állanak rendelkezésre. A huzások a **magy. kir. kormány ellenőrzése mellett** nyilvánosan történnek és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kérjük a **rendelményeket** **mielőbb**, legkésőbb azonban

f. évi október hó 15-ig

hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa

a magy. kir. szab. osztályosjáték főelárusítói
Budapest, V., Váczi-köut 4/a.

Sok és nagy nyereményt fizettünk tisztelt vevőinknek; rövid idő alatt körülbelül egy és fél millió koronát.

Török A. és Tsa uraknak Budapest.

Kérek részemre I. osztályu magy. kir. szab. osztályosjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget frt } **utánvételezni kérem** } A nem tetsző törlendő.
 } **postautalvánnyal küldöm.**

Pontos czím.

1933 1—6

Három szép
szoba és kamara
kiadó.

Értekezhetni

1937 1-2

ifj. Graéf Jánosnál.

961-1899 tkvi.

Árverési hirdetemény.

A nagyenyedi kir. járásbírósg mint tkvi hatóság által közhírré téterik, hogy a nagyenyedi kiségitő takarékpénztárnak Popa Partenie, Popa Juon, Andrej Lajos és neje Moldován Mária, Remán József és neje Virgina ellen végrehajtási ügyében végrehajtató kérelmére a végrehajtási árverés 320 frt tőke, ennek 1894. évi szeptember hó 21-től napjától járó 8% kamatai, 79 frt 30 kr már megállapított, valamint jelenlegi 9 frt 65 kr és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett végrehajtást szenvedő Andrej Lajos és nejének a M. Szt-Imre I. R. 121. sz. tkvben A + 1. 3. 10. rend sz ingatlanaira 1174 frt, továbbá Popa Parteniának a m. szt-imrei I. R. 157. sz. tkvben A + 1. r. sz. ingatlanára 281 frt, Popa Juonnak a m. szt-imrei 178. sz. tkvben A + 1. r. sz. ingatlanra 146 frt s végre Román József és Virginiának a m. szt-imrei I. R. 151. sz. tkvben A + 5. r. sz. a. foglalt ingatlanára 87 frt megállapított kiáltási árban elrendeltetett.

Az árverés 1899. évi október hó 20-ik napján délelőtt 10 órakor M. Szt-Imrén fog megtartatni.

Árverezni szándékozók végrehajtató kivételével tartoznak az ingatlanok beszárának 10% készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni.

Vevő köteles a vételért az árverés jogerőre valta után 3 egyenlő részletben 15, 30, 60 nap alatt minden vételári részlet után az árverés napjától 6% kamatokkal együtt a nagyenyedi kir. adóhivatalnál mint bírói letéti pénztárnál befizetni.

A bántépés az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Az árverési feltételek a hivatalos órak alatt ezen kir. járásbírósg mint tkvi hatóságnál és M. Szt-Imre község előjáróságánál tekintendők meg.

Az elrendelt árverés a fentirt tkvben feljegyezni, végre az árverési hirdetemény törvényszabta módon közzététetni rendeltetik.

A kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság.

Nagy-Enyed, 1898. március hó 18-án.

Csernátóni Vajda Péter,

1934 1-1

kir járásbíró.

Szám 3768. 899.

közíg.

Pályázati hirdetemény.

Abrudbánya rend. tan. bánya-város tanácsánál elhalálozás folytán megüresedett s a folyó évi október hó 3. napján tartandó rendes közgyűlésen választás utján betöltendő városi iktató, kiadó és levéltárnoki állásra (javadalmazása 600 frt évi fizetés és 2 rövid öl tűzifa), továbbá ezen állás betöltése által esetleg megüresedő és szintén választás utján betöltendő városi alkaptányi állásra (javadalmazása 500 frt évi fizetés és 2 rövid öl tűzifa) ezennel pályázatot hirdetek s felhivom mindazokat, kik ezen állások bármelyikét elnyerni óhajtják, hogy törvényszerűen minősítésüket igazoló okmányokkal szabályszerűen fölszerelt kérvényüket hozzám legkésőbb folyó évi október hó 1-éig annál is inkább adják be, mert a később érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Abrudbánya, 1899. évi szeptember hó 19-én.

B. Boér Béla

1928 3-3

polgármester.

KÁVÉ**Fiuméből**

közvetlen a tengeri hajóról szétküldve:

1 zsák 4 kgr. Rio kávé jó ízű	4.60
1 zsák 4 kgr. Portoriko kávé nagyszemű	5.60
1 zsák 4 kgr. Kuba kávé nagyszemű	5.76
1 zsák 4 kgr. Portoriko gyöngykávé	6.12
1 zsák 4 kgr. kék Jáva gyöngykávé	6.80

elvámolva, bérmentve és esomagolva minden más költség nélkül.

Arjegyzéket és látképes levelezőlapot kívánatra ingyen küld.

FRATELLI DEISINGER,

FIUME, szabad kikötő 34.

A magyarországi kávék bevásárlási forrása

1814 16-16

Sz. 14295-899/12.

Hirdetemény.

A kir. kincstár a tulajdonát képező, az ispánlakai 152. sz. tkvben A + 1. rend 262. és 263. hr. sz. ingatlanokat **folyó évi október hó 26-án** d. e. 10 órakor Ispánlaka községhezánál nyilvános árverés utján eladja.

Az árverési feltételek a nagyenyedi m. kir. pénzügyigazgatóság, vagy Ispánlaka község előjáróságánál megtudhatók.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Nagy-Enyed, 1899. augusztus 22.

TÓTH,

kir. p. ü. igazgató h.

1835 1-1 II

KATHREINER-FÉLE

Kneipp maláta kávé.

Nagymama nemem is!

Évek óta kitünő pótléknak bizonyult a babkavéhez. — Ideg-, szív- és gyomor bajoknál, vérszegénységnél orvoflag ajánlva. Legkedveltebb kávéital a családok százezereinél.

1644 8-10

Sz. 18651-899/12.

Hirdetemény.

A kir. kincstár tulajdonát képező, az ispánlakai 271. sz. tkvben A + 1. és 2. rend 376, 377 és 714. hr. sz. ingatlanokat **folyó évi október hó 26-án** d. e. 10 órakor Ispánlaka községhezánál nyilvános árverésen eladja.

Az árverési feltételek a nagyenyedi m. kir. pénzügyigazgatóság, vagy Ispánlaka község előjáróságánál megtudhatók.

A m. kir. pénzügyigazgatóság.

Nagy-Enyed, 1899. augusztus 22.

TÓTH,

kir. p. ü. igazgató h.

1936 1-1